

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ДАРГА САНДАГИЙН БЯМБАЦОГТ
ТАНАА

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Саруулсайханы ЦЭНГҮҮН

Төрийн ордон, Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 1,
Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот, 14201
Утас: (976-51) 26 27 66, Факс: (976-11) 32 70 16,
Цахим шуудан: tsenguun@parliament.mn,
Цахим хуудас: www.parliament.mn

2026 09 29 № 9ИХ-03/10590
танай _____-ны № _____-т

Хуулийн төсөл өргөн мэдүүлэх тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин зургадугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх хэсэг, Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэгт заасан бүрэн эрхийнхээ хүрээнд Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг санаачлан боловсруулж, Монгол Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж байна.

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Их Хурлын Байнгын хорооны болон чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлж өгнө үү.

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН

С.ЦЭНГҮҮН

Ж.АЛДАРЖАВХЛАН

О.АЛТАНГЭРЭЛ

Н.АЛТАНХУЯГ

Н.АЛТАНШАГАЙ

Д.АМАРБАЯСГАЛАН

С.АМАРСАЙХАН

О.АМГАЛАНБААТАР

Ч.АНАР

А.АРИУНЗАЯА

2026000468

Т.АУБАКИР

Х.БААСАНЖАРГАЛ

 2026
Ц.БААТАРХҮҮ

М.БАДАМСҮРЭН

Э.БАТ-АМГАЛАН

Б.БАТБААТАР

 Д.БАТБАЯР

Р.БАТБОЛД

Ж.БАТЖАРГАЛ

Д.БАТЛУТ

 О.БАТНАЙРАМДАЛ

Н.БАТСҮМБЭРЭЛ

 Ж.БАТСУУРЬ

Х.БАТТУЛГА

Б.БАТЦЭЦЭГ

 П.БАТЧИМЭГ

Э.БАТШУГАР

 Б.БАТ-ЭРДЭНЭ

Ж.БАТ-ЭРДЭНЭ

Б.БАЯРБААТАР

 Ж.БАЯРМАА

Ж.БАЯСГАЛАН

Б.БЕЙСЕН

2026000468

Х.БОЛОРМАА

Э.БОЛОРМАА

Х.БУЛГАНТУЯА

 Д.БУМ-ОЧИР

Ш.БЯМБАСҮРЭН

С.БЯМБАЦОГТ

 Ж.ГАЛБАДРАХ

А.ГАНБААТАР

 Г.ГАНБААТАР

Ж.ГАНБААТАР

 С.ГАНБААТАР

Д.ГАНБАТ

П.ГАНЗОРИГ

Д.ГАНМАА

Л.ГАНТӨМӨР

 М.ГАНХҮЛЭГ

Х.ГАНХУЯГ

Ц.ДАВААСҮРЭН

Г.ДАМДИННЯМ

Т.ДОРЖХАНД

Б.ДЭЛГЭРСАЙХАН

Б.ЖАВХЛАН

Х.ЖАНГАБЫЛ

2026000408

Б.ЖАРГАЛАН

Д.ЖАРГАЛСАЙХАН

С.ЗАМИРА

Б.ЗАЯАБАЛ

Ж.ЗОЛЖАРГАЛ

С.ЗУЛПХАР

Ц.ИДЭРБАТ

Ч.ЛОДОЙСАМБУУ

Г.ЛУВСАНЖАМЦ

С.ЛҮНДЭГ

М.МАНДХАЙ

Л.МӨНХБААТАР

Ц.МӨНХБАТ

Л.МӨНХБАЯСГАЛАН

Т.МӨНХСАЙХАН

Б.МӨНХСОЁЛ

П.МӨНХТУЛГА

Ц.МӨНХТУЯА

З.МЭНДСАЙХАН

Б.НАЙДАЛАА

Н.НАРАНБААТАР

П.НАРАНБАЯР

М.НАРАНТУЯА-НАРА

2026000488

Ч.НОМИН

О.НОМИНЧИМЭГ

Н.НОМТОЙБАЯР

Э.ОДБАЯР

С.ОДОНТУЯА

У.ОТГОНБАЯР

Г.ОЧИРБАТ

Л.ОЮУН-ЭРДЭНЭ

Б.ПУНСАЛМАА

Д.ПҮРЭВДАВАА

Б.ПҮРЭВДОРЖ

Д.РЭГДЭЛ

П.САЙНЗОРИГ

Ц.САНДАГ-ОЧИР

О.САРАНЧУЛУУН

М.САРНАЙ

Л.СОРОНЗОНБОЛД

Р.СЭДДОРЖ

Ц.ТУВААН

Б.ТУЛГА

Б.ТҮВШИН

Х.ТЭМҮҮЖИН

Г.ТЭМҮҮЛЭН

А.УНДРАА

Ч.УНДРАМ

Н.УЧРАЛ

2026000468

Б.УЯНГА

Б.УЯНГА

Г.УЯНГАХИШИГ

Д.ҮҮРИЙНТУЯА

Г.ХОСБАЯР

Б.ХЭРЛЭН

ДАВ.ЦОГТБААТАР

ДАМ.ЦОГТБААТАР

О.ЦОГТГЭРЭЛ

Ж.ЧИНБҮРЭН

Б.ЧОЙЖИЛСҮРЭН

Ө.ШИЖИР

Л.ЭНХ-АМГАЛАН

Б.ЭНХБАЯР

Ж.ЭНХБАЯР

Л.ЭНХНАСАН

Д.ЭНХТҮВШИН

Д.ЭНХТУЯА

М.ЭНХЦЭЦЭГ

С.ЭРДЭНЭБАТ

С.ЭРДЭНЭБОЛД

Р.ЭРДЭНЭБҮРЭН

2026000468

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Саруулсайханы ЦЭНГҮҮН**

Төрийн ордон, Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 1,
Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот, 14201
Утас: (976-51) 26 27 66, Факс: (976-11) 32 70 16,
Цахим шуудан: tsenguun@parliament.mn,
Цахим хуудас: www.parliament.mn

2026.09.01 № ЧИА-03/9491
танай _____-ны № _____-т

**Хуулийн төсөл өргөн мэдүүлэх
тов тогтоолгох тухай**

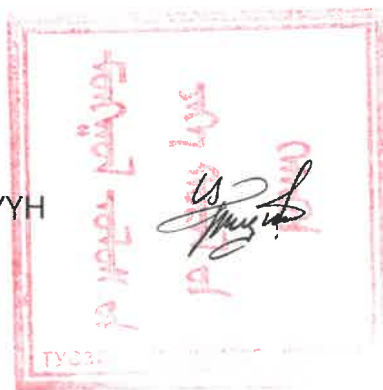
Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин зургадугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалт, Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэгт заасан бүрэн эрхийнхээ хүрээнд Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсрууллаа.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 40 дүгээр зүйлд заасны дагуу хянан үзэж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх тов тогтоож өгнө үү.

Хуулийн төсөл, үзэл баримтлал, товч болон дэлгэрэнгүй танилцуулга, холбогдох материалыг хавсаргав.

Хавсралт 9.2 хуудастай.

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН

С.ЦЭНГҮҮН

2026000461

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛЫН ГИШҮҮН
С.ЦЭНГҮҮН ТАНАА

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

Төрийн ордон, Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай,
6 дугаар хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот, 14201
Утас: (976-51) 26 08 17, Факс: (976-51) 26 24 08,
Цахим шуудан: info@cabinet.gov.mn,
Цахим хуудас: www.cabinet.gov.mn

2026. 08. 11 № ХЯГ / 2709
танай _____-ны № _____-т

Хуралдааны тэмдэглэл
хүргүүлэх тухай

Таны санаачлан боловсруулж Засгийн газрын санал, дүгнэлт авахаар ирүүлсэн Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцсэн тэмдэглэлийг хүргүүлж байна.

Хавсралт 2 хуудастай.

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА

Б.ЭНХБАЯР

000265008175

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛЭЭС

Монгол Улсын Засгийн газрын 2026 оны 08 дугаар сарын 05-ны өдрийн 31 дүгээр хуралдааны тэмдэглэлд:

“9.ХЭЛЭЛЦСЭН нь: Улсын Их Хурлын гишүүн С.Цэнгүүнээс санаачлан боловсруулсан Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд өгөх Засгийн газрын санал, дүгнэлтийн төсөл

ШИЙДВЭРЛЭСЭН нь: Улсын Их Хурлын гишүүн С.Цэнгүүнээс санаачлан боловсруулсан Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалыг дараах үндэслэлээр дэмжих боломжгүй санал, дүгнэлтийг хууль санаачлагчид уламжлахаар тогтов:

1.Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлээр нэмэхээр тусгасан Төсвийн тухай хуулийн 27.7, 27^{1.3}, 28.11 дахь хэсэг болон 27.1.8, 29.3.7 дахь заалтаар төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг үнэлэх, оноо өгөх, эрэмбэлэх, үнэлгээ, эрэмбэ хийгдээгүй төсөл, арга хэмжээг улсын төсөвт тусгахыг хориглох зохицуулалт тусгасан байна. Хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа Төсвийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.3, 28.11, 29¹ дүгээр зүйлийн 29^{1.1}, 29^{1.3} дахь хэсэгт төсөл, арга хэмжээний тэргүүлэх ач холбогдол, хэрэгжүүлэх дараалал, эдийн засгийн үр ашиг, нийгмийн ач холбогдлын аргачлал, урьдчилсан үнэлгээ, санхүүжилтийн эх үүсвэрийн эрэмбийг зохицуулсан.

Мөн хуулийн төсөлд тусгагдсан “жигнэсэн оноо”, “салбарын эрэмбэ”, “боломжит үр нөлөө” зэрэг шинэ нэр томъёог тодорхойлоогүй, “зорилтот бүлэг”, “зарцуулах бүлэг”, “бусад шаардлагатай мэдээлэл” зэрэг тодорхой бус нэр томъёог мөн хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт хэсэгт тусгах шаардлагатай;

2.Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлээр нэмэхээр тусгасан Төсвийн тухай хуулийн 28^{1.7}, 28^{1.8} дахь хэсэг, 28^{1.2.5}, 28^{1.2.5.1}-28^{1.2.5.5}, 32.2.24 дэх заалтад төсвийн төслийн хялбаршуулсан танилцуулга, “иргэдийн төсөв”, олон нийтийн санал, түүний шийдвэрлэлтийг тайлагнах ижил төстэй зохицуулалтыг давхардуулан тусгажээ.

Төсвийн тухай хуулийн 28¹ дүгээр зүйлийн 28^{1.5} дахь хэсэгт иргэдэд зориулсан төсвийн хялбаршуулсан танилцуулгыг боловсруулахаар заасан бөгөөд уг танилцуулгыг заавал агуулах мэдээлэл, танилцуулгын загвар, хэлбэр, хэлэлцүүлэг зохион байгуулах ажиллагааг Төсвийн тухай хуулийн 28^{1.5} дахь хэсэгт заасан журмаар зохицуулсан.

Иймд Төсвийн хялбаршуулсан танилцуулгад заавал тусгах агуулга, болон зохицуулалтыг дээрх журамд нэмэлт оруулах замаар шийдвэрлэх боломжтой байна;

3.Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлээр нэмэхээр тусгасан Төсвийн тухай хуулийн 31.4.8, 32.2.23 дахь заалтад төсвийн урсгал зардлын нэр төрөл, зориулалт, нэгж өртөг, тоо хэмжээ, нийт үнэ, зорилтот бүлэг болон үр дүнгийн мэдээллийг

тусгахаар заасан нь Төсвийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.4.6 дахь заалттай агуулгын хувьд давхардаж байгаа бөгөөд төсвийн төсөл боловсруулах болон Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх үе шатанд төсвийн ерөнхийлөн захирагч нараас ижил мэдээллийг давтан шаардах нөхцөл үүсгэхээр байна. Түүнчлэн төсвийн төсөлд тусгах мэдээллийг Сангийн сайдын 2025 оны 112 дугаар тушаалаар баталсан “Төсвийн зарлагын эдийн засгийн ангилал”, “Төсвийн зарлагын эдийн засгийн ангиллын тайлбар”, “Зардлын зориулалт болон арга хэмжээний ангилал”-д тусган хэрэгжүүлдэг болохыг анхаарах;

4.Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлээр өөрчлөн найруулахаар тусгасан Төсвийн тухай хуулийн 70.2 дахь хэсэгт төрийн албан хаагчийг ажлаас халах үндэслэлд 27.1.8, 27.7, 32.2.6 дахь заалтыг нэмж тусгасан нь төсвийн төслийг боловсруулах олон үе шаттай ажиллагаанд оролцсон албан хаагчийг оролцсон оролцоо, үр дагаврыг харгалзахгүйгээр ажлаас халах ижил үр дагаварт хүргэхээр байгаа нь хуулийг хэрэгжүүлэхэд тодорхой бус нөхцөл байдлыг үүсгэж болзошгүй байгааг анхаарах;

5.Хуулийн төслийн бүтэц, зүйл, хэсэг, заалтын дугаарлалт, эшлэл, нэр томьёо, найруулгыг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлд заасан хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавигдах нийтлэг шаардлагад нийцүүлэх шаардлагатай.

Түүнчлэн хуулийн төсөлд хавсаргасан хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судалсан тайланг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 13.3-т заасан болон холбогдох аргачлалд нийцүүлэн боловсруулаагүй, шийдвэрлэхээр зорьж байгаа асуудлын шалтгаан, цар хүрээ, одоогийн зохицуулалтын дутагдал, зохицуулалтын боломжит хувилбар, тэдгээрийн эерэг, сөрөг үр нөлөө болон хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах зайлшгүй шаардлагыг судалгаа, тооцоололд үндэслэн тодорхой тусгаагүй байгааг анхаарах;

6.Засгийн газраас төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, үнэлгээ, эрэмбэлэлт, хэрэгжилт, санхүүжилт, хяналт, тайлагналт, хөрөнгийн удирдлагын харилцааг зохицуулах зорилгоор Төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлагын тухай хуулийн төслийг боловсруулж байгаа бөгөөд хууль санаачлагчийн хуулийн төслийн үзэл баримтлалд дурдагдсан улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, зарцуулалтын ил тод байдал, хяналт, олон нийтийн оролцоо, тайлагналт, төсвийн сахилга, хариуцлагыг сайжруулах, төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг эдийн засаг, нийгмийн үр өгөөжид суурилан эрэмбэлэх зохицуулалтыг уг хуулийн хүрээнд боловсронгуй болгон нэгдмэл байдлаар зохицуулах боломжтой байна.” гэжээ.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР